

Instytut Transportu Samochodowego
Zakład Homologacji i Badań Pojazdów

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
Zakład Mechaniki Doświadczalnej

MECHANICZNE URZĄDZENIA SPRZĘGAJĄCE W TEŚCIE TRWAŁOŚCIOWYM

Tadeusz Szymczak^{a)}, Adam Brodecki^{b)}, Zbigniew L. Kowalewski^{c)}

^{a)} tadeusz.szymczak@its.waw.pl, ^{b)} abrodec@ippt.pan.pl, ^{c)} zkowalew@ippt.pan.pl

Plan prezentacji

- Samochody specjalne wyposażone w MUS
- Aparatura badawcza i pomiarowa do testowania MUS
- MUS pod działaniem obciążenia zmęczeniowego
- Podsumowanie

SAMOCZODY SPECJALNE WYPOSAŻONE W MECHANICZNE URZĄDZENIE SPRZĘGAJĄCE

Zaczep kulowy, rama wychylna, rama stała, wysięgnik holowniczy

Pojazd specjalny wyposażony w MUS

Wykorzystanie stali wysokowytrzymałej (S700MC)

ZP100-C1, nr 17023, Mercedes-Benz Actros / Smart

www.tevor.pl

Rama wychylna wsparta siłownikami hydraulicznymi z zaczepem kulowym klasy A50-X

Pojazd specjalny wyposażony w MUS

ZP50-C1, nr 16048, MAN / Smart

Rama stała z zaczepem kulowym klasy A50-X

www.tevor.pl

Pojazd specjalny wyposażony w MUS

Wykorzystanie stali wysokowytrzymałej (S700MC)

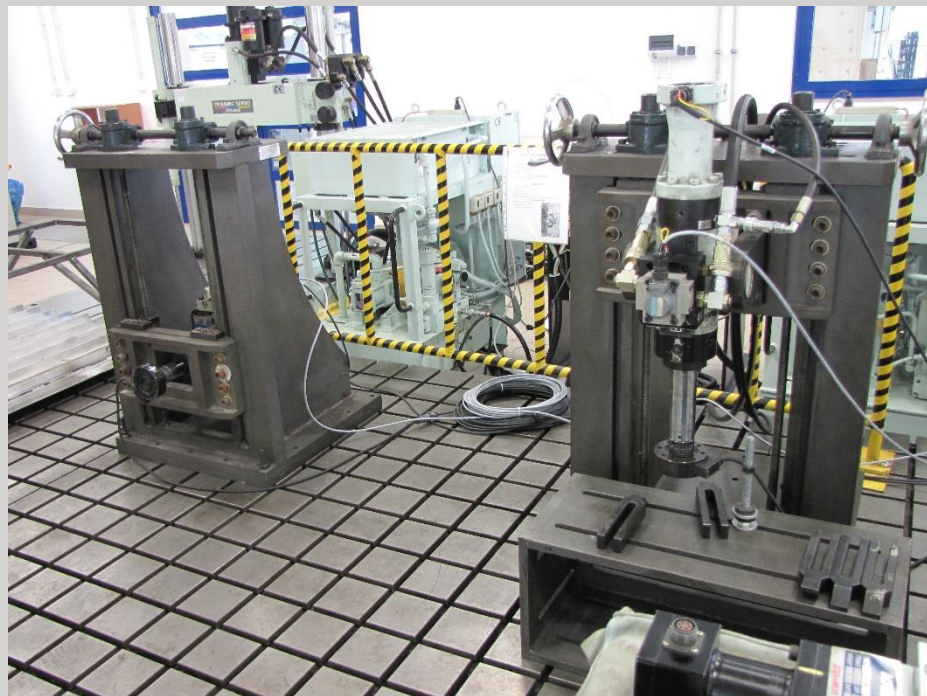
ZP40-C1, nr 17022, Volvo / Effect

Wysięgnik holowniczy hydrauliczny z widłami transportowymi i kulą zaczepową klasy A50-X

APARATURA BADAWCZA I POMIAROWA

Platforma badawcza do prób stanowiskowych

Płyta z rowkami typu T, siłowniki Saginomiya

Stanowisko operatora

Kontroler cyfrowy (zasilający),
zasilacz hydrauliczny

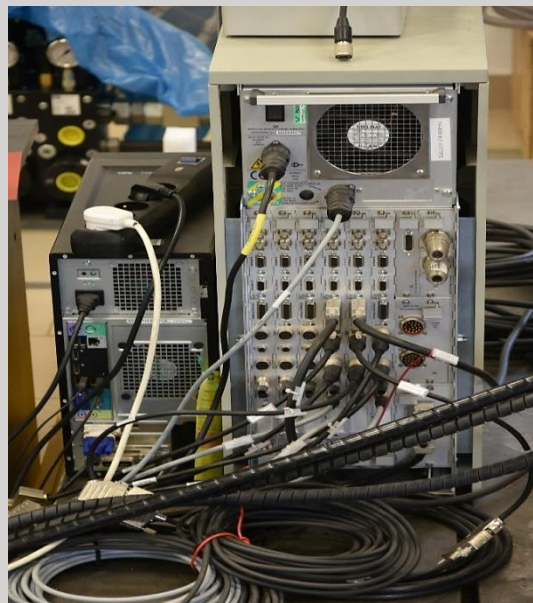

Platforma badawcza do prób stanowiskowych

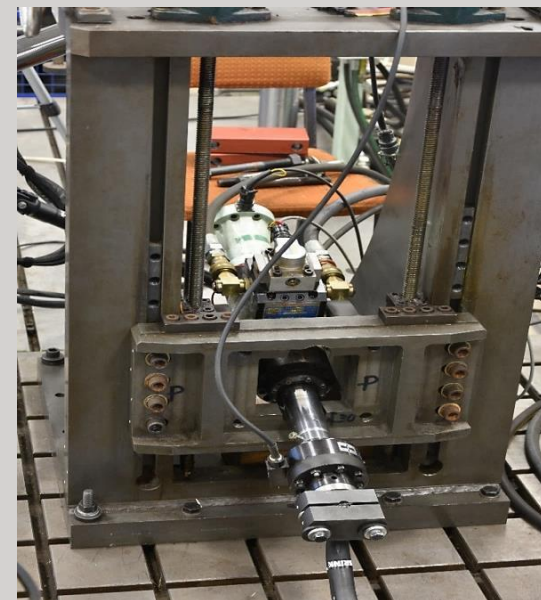
Cyfrowy kontroler IST Siłowniki Saginomiya: ± 5 kN oraz ± 30 kN

Widok z przodu

Widok z tyłu

Siłownik ± 30 kN

PONTOS 5M – system DIC

Punktowe pomiary parametrów kinematycznych: przemieszczenie, prędkość, przyspieszenie w 3D

4M: 2352×1728 px

5M: 2448×2050 px

12M: 4096×3072 px

HS: 1280×1024 px, przy wysokiej częstotliwości zapisu wyników –

500 do 4000 Hz

Kamera CCD

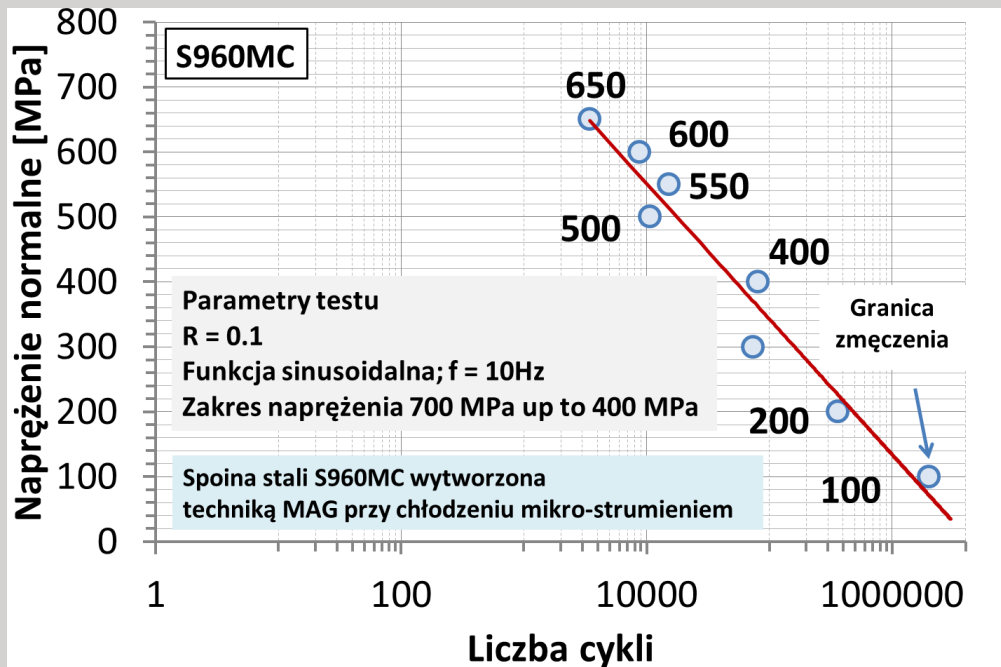
Kamera CCD

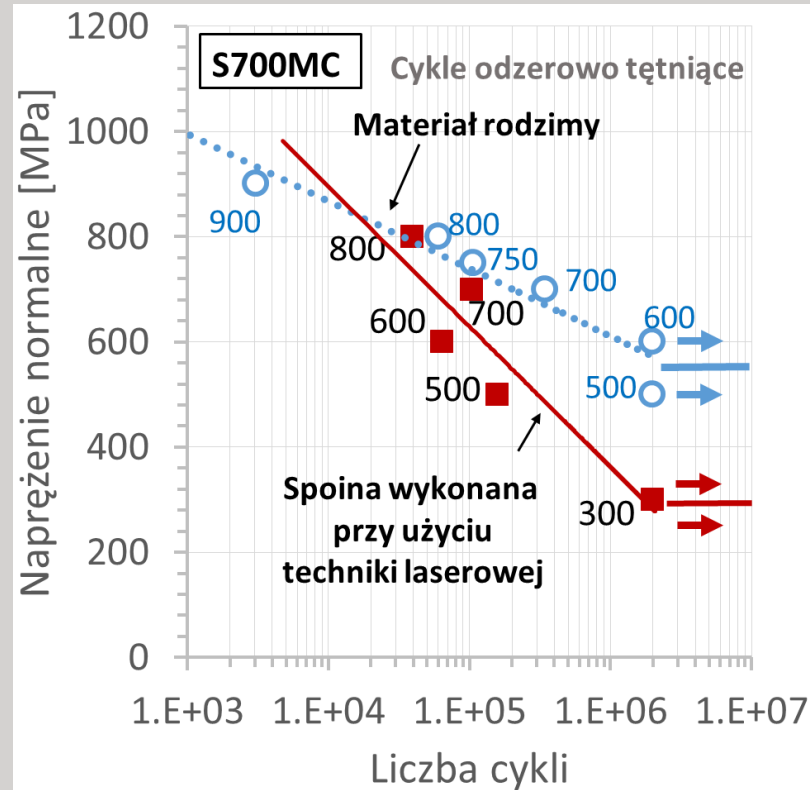
MECHANICZNE URZĄDZENIA SPRZĘGAJĄCE POD DZIAŁANIEM OBCIĄŻENIA ZMĘCZENIOWEGO

Zmęczenie, parametry techniczne, szczegóły prób,
zachowanie komponentów

Zmęczenie stali wysokowytrzymałej

Stal martenzytyczna

Stal bainityczno-ferrytyczna

Definicja i cechy charakterystyczne zaczepów kulowych

Adapter mechanicznego urządzenia sprężającego z zaczepem kulowym klasy A50-X, blokowany i odblokowywany mechanicznie z użyciem trzpienia, przeznaczony do samochodu typu SUV (z rynku amerykańskiego)

Definicja i cechy charakterystyczne zaczepów kulowych

Tabliczka znamionowa zaczepu kulowego
klasy A50-X do samochodu dostawczego

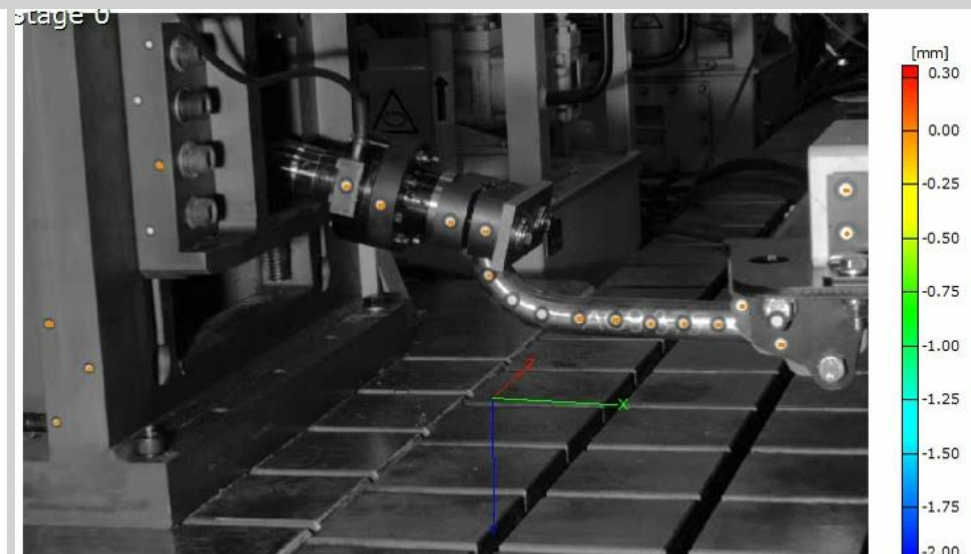
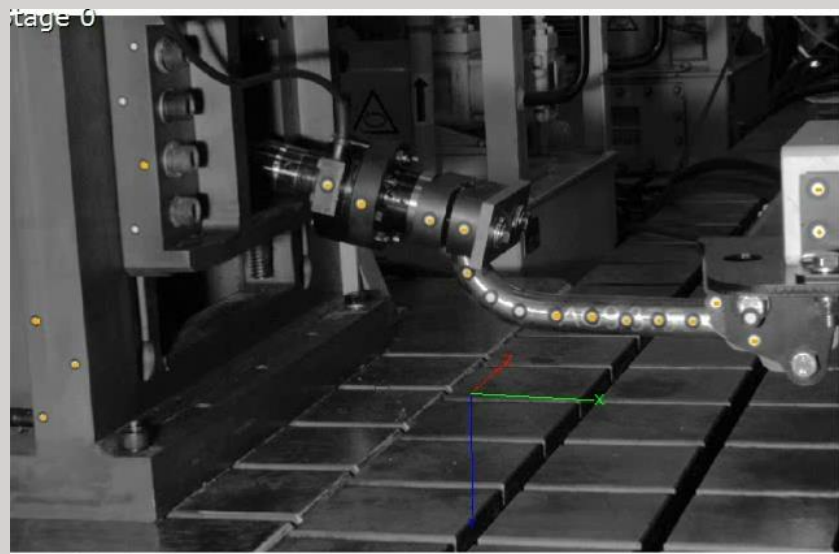
Tabliczka znamionowa zaczepu kulowego klasy A50-X
do samochodu osobowego o DMC 3.5t

Badania zmęczeniowe

Regulamin 55 ONZ

Zaczep kulowy klasy A50-X do samochodu typu SUV w badaniu z użyciem DIC

Film

Rama stała

- a. Kąt przyłożenia siły = $15 \pm 1^\circ$
- b. Amplituda sygnału siły = $\pm 18.6 \text{ kN}$
- c. Częstotliwość sygnału siły: 6 Hz
- d. Liczba cykli 2×10^6

Mocowanie zaczepu kulowego
do tylnej belki

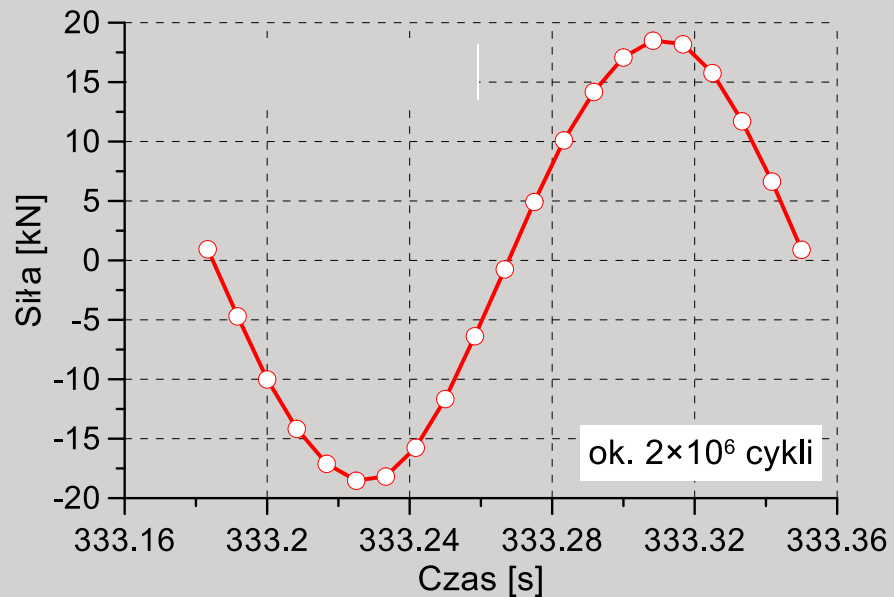
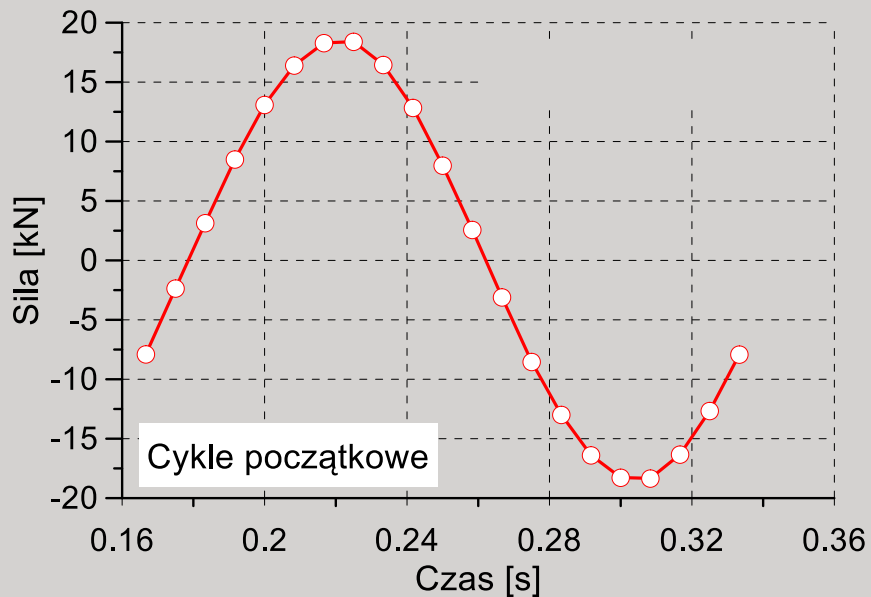
Zaczep
A50-X

Rama na platformie badawczej z rowkami typu T

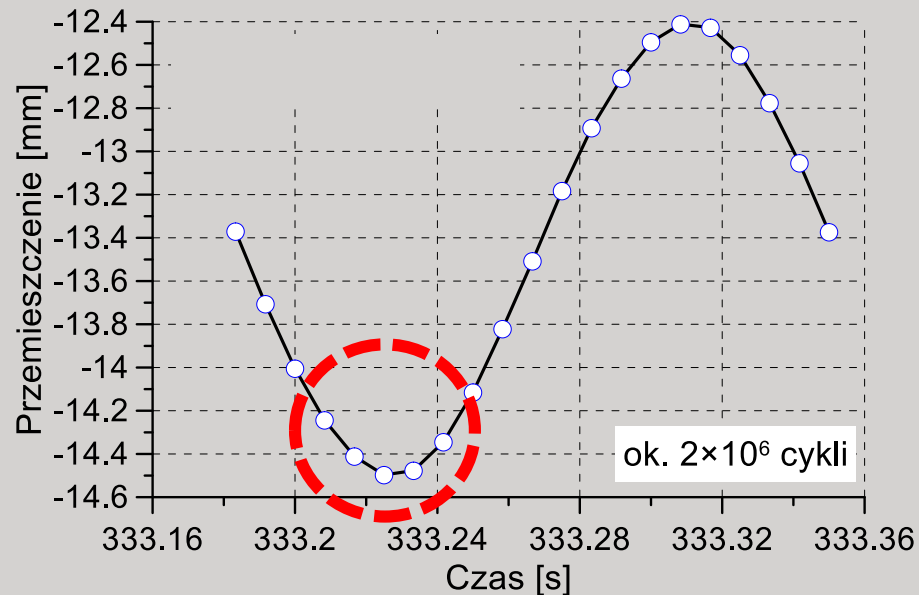
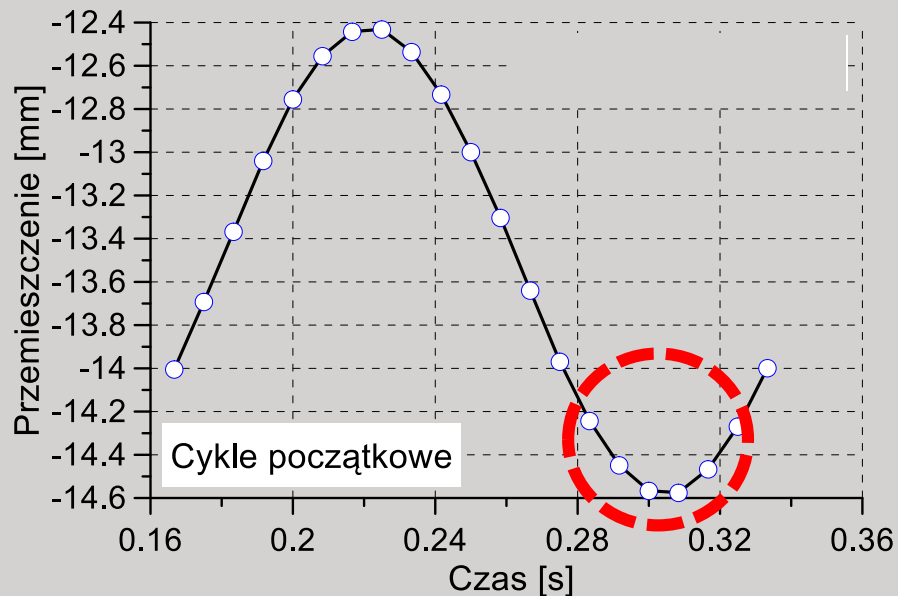
Przebiegi siły – sygnał sterujący

Rama stała

Przebiegi przemieszczenia – reakcja konstrukcji

Rama stała

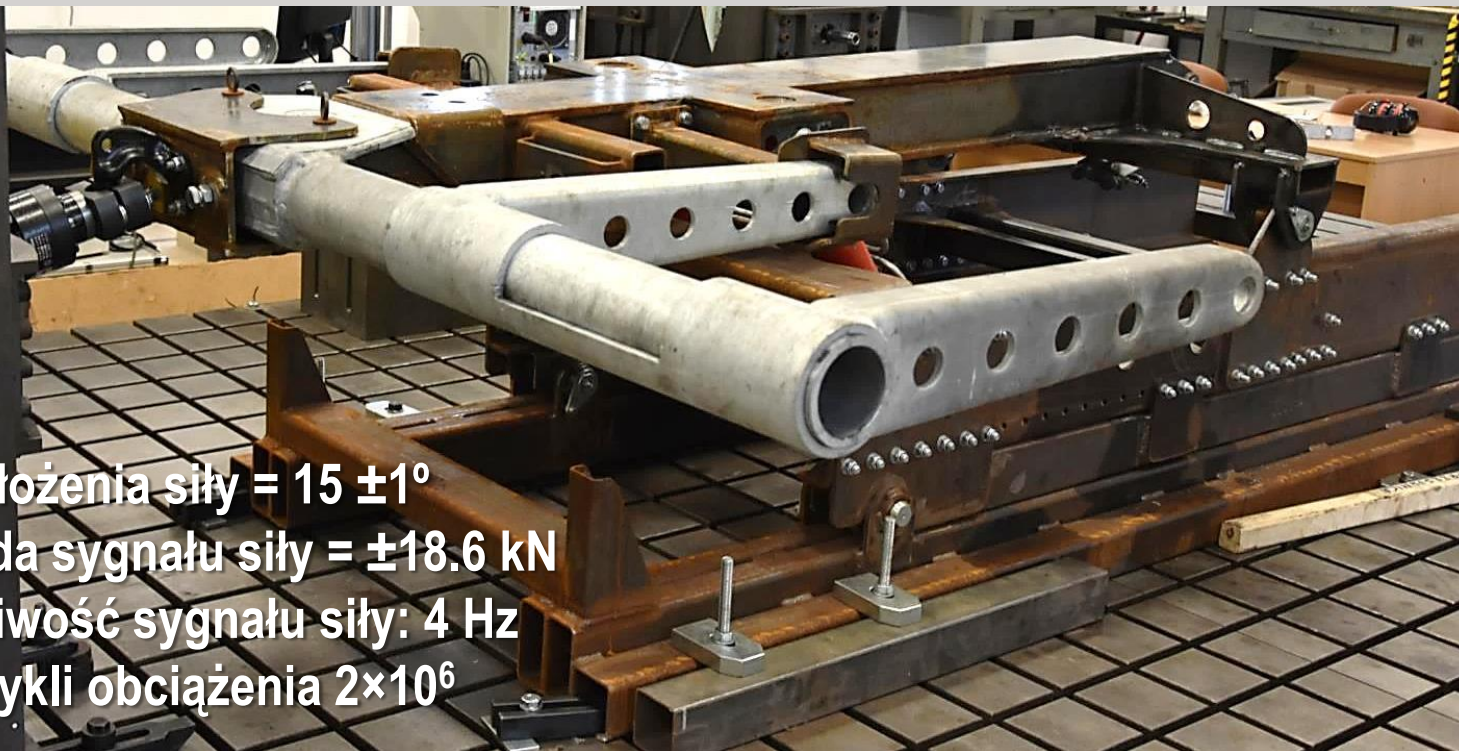

Wartość minimalna przemieszczenia uległa zwiększeniu jedynie o 0.1 mm

Obiekt badań – wysięgnik holowniczy

VID_20170428_122451.mp4

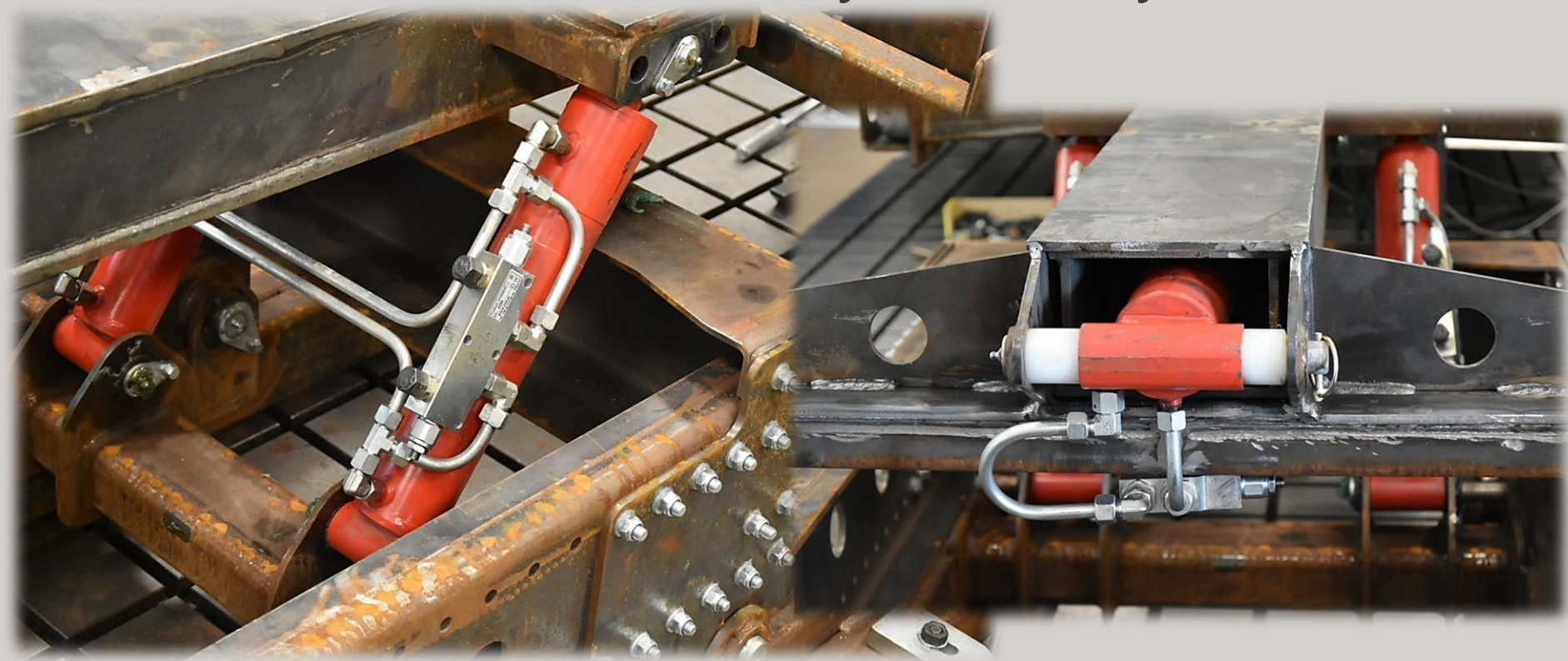

- a. Kąt przyłożenia siły = $15 \pm 1^\circ$
- b. Amplituda sygnału siły = $\pm 18.6 \text{ kN}$
- c. Częstotliwość sygnału siły: 4 Hz
- d. Liczba cykli obciążenia 2×10^6

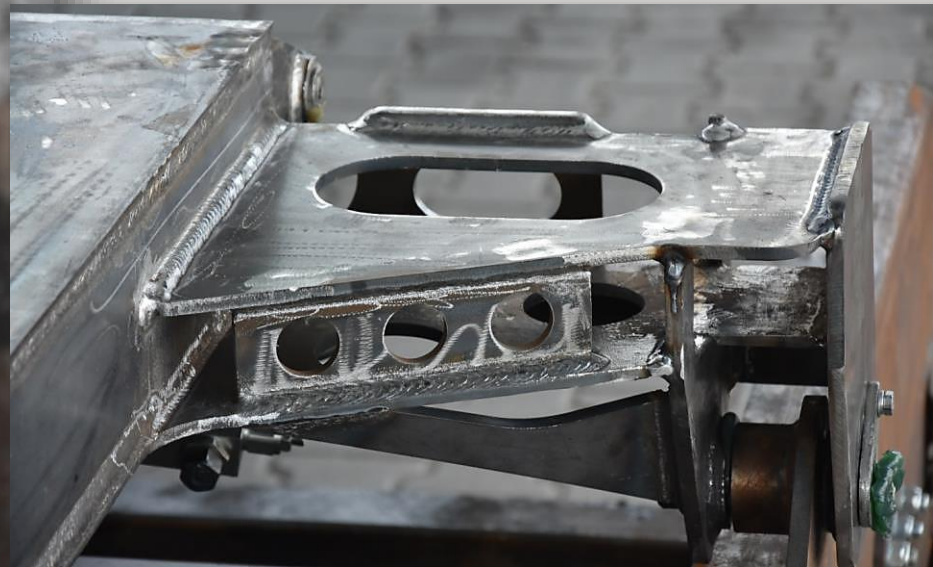
Regulaminu 55 ONZ pt.: „Jednolite przepisy dotyczące homologacji mechanicznych elementów sprzęgających zespołów pojazdów”

Materiał korpusu wysięgnika: stal S700MC

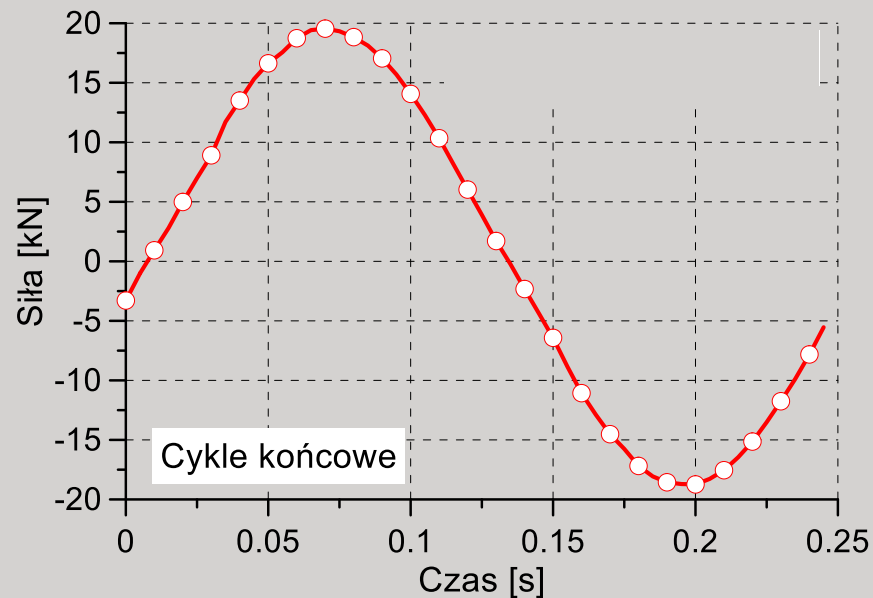
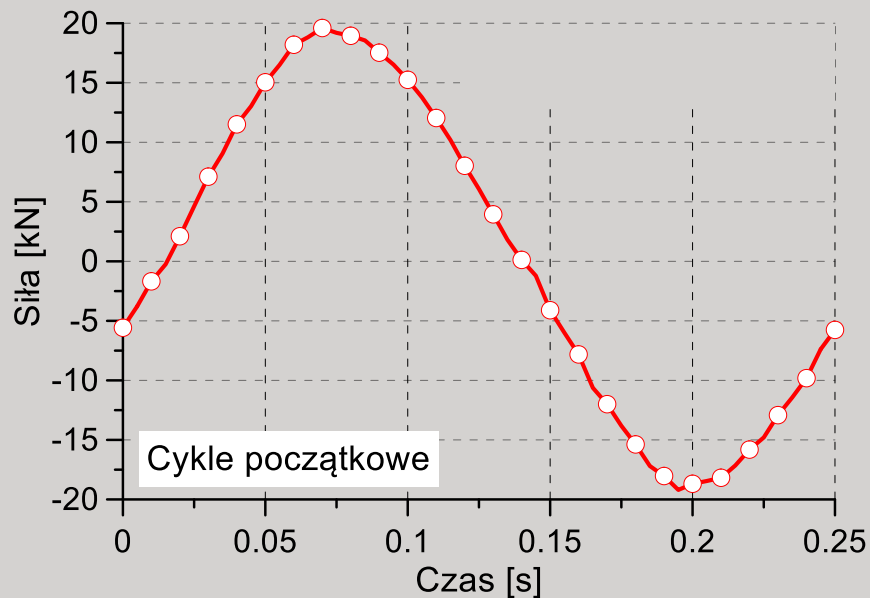
Siłowniki wysięgnika holowniczego oraz zamek hydrauliczny

Rozwiązania konstrukcyjne strefy ramion wysięgnika holowniczego

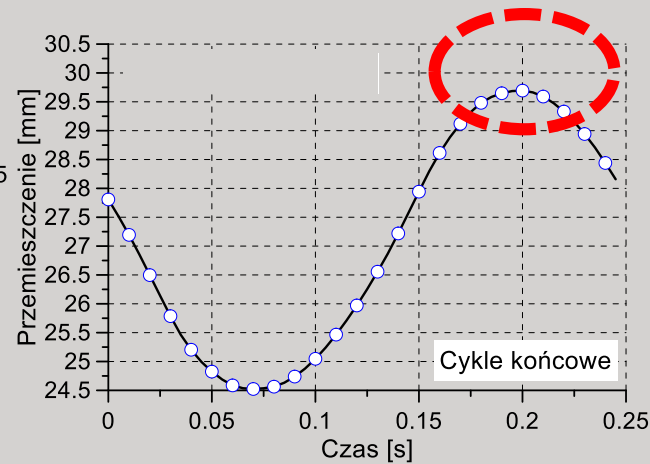
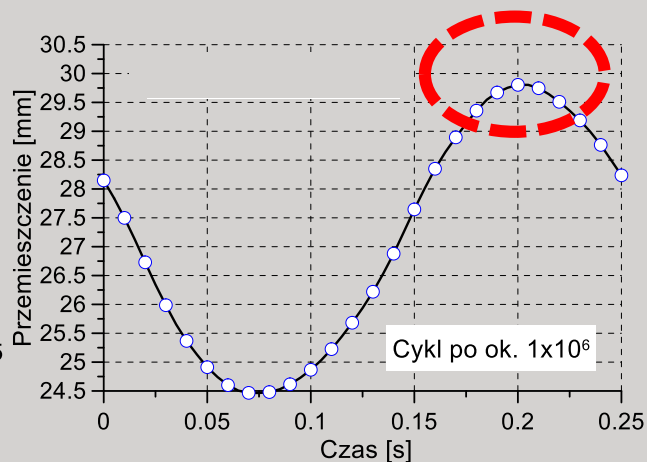
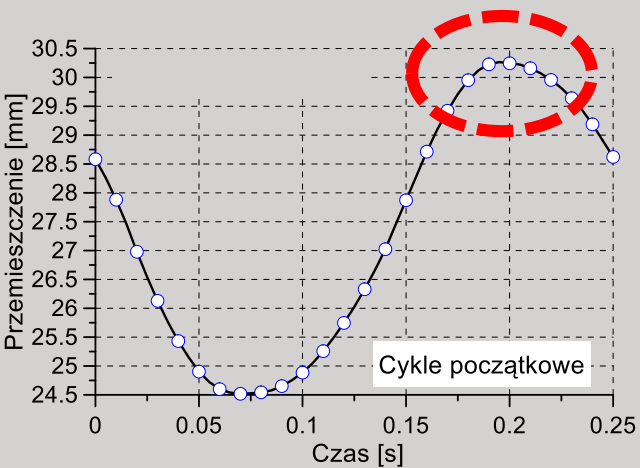
Przebiegi siły – sygnał sterujący

Wysięgnik holowniczy

Przebiegi przemieszczenia – reakcja konstrukcji

Wysięgnik holownicczy

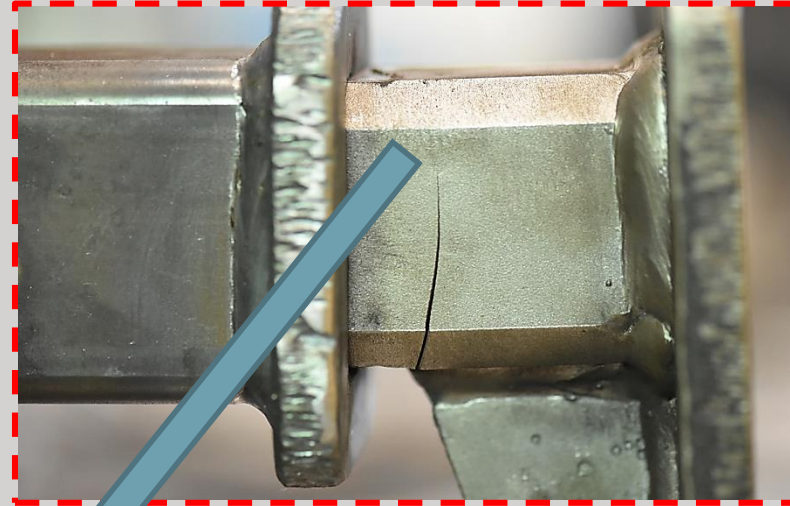
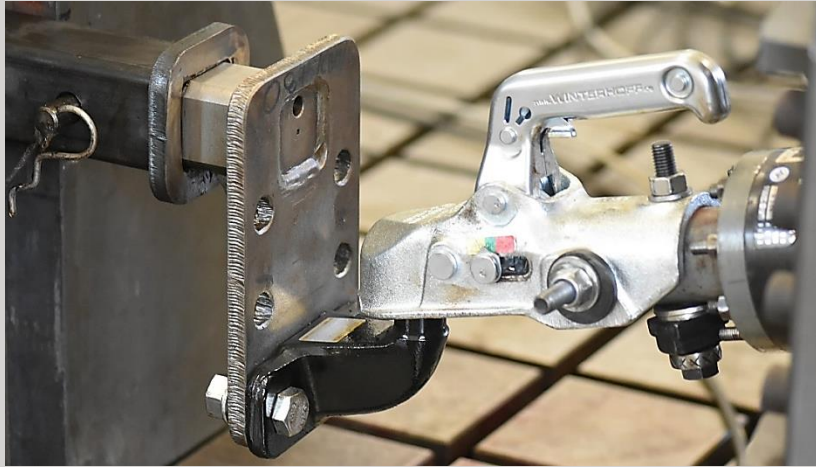

Wartość maksymalna przemieszczenia uległa obniżeniu jedynie o 0.6 mm

USZKODZENIA MECHANICZNYCH URZĄDZEŃ SPRZĘGAJĄCYCH

Pęknięcia typowe, pęknięcia włosowate, przełomy

Uszkodzenia MUS

- sterowanie sygnałem siły zmiennej cyklicznie
 - przebieg sinusoidalny
 - amplituda sygnału siły: ± 12.33 kN
 - częstotliwość sygnału siły: 5Hz
 - kąt przyłożenia siły wynosił $+15^\circ \pm 1^\circ$
 - graniczna liczba cykli 2×10^6
- Liczba cykli: 1 700 000

Adapter do samochodu
SUV z rynku
amerykańskiego

Regulamin 55 ONZ

Pęknięcia zmęczeniowe

Amplituda sygnału siły = $\pm 18.6\text{kN}$

Częstotliwość sygnału siły = 4Hz

Kąt przyłożenia siły = 15°

304 000 cykli

Regulamin 55 ONZ

Pęknięcia zmęczeniowe

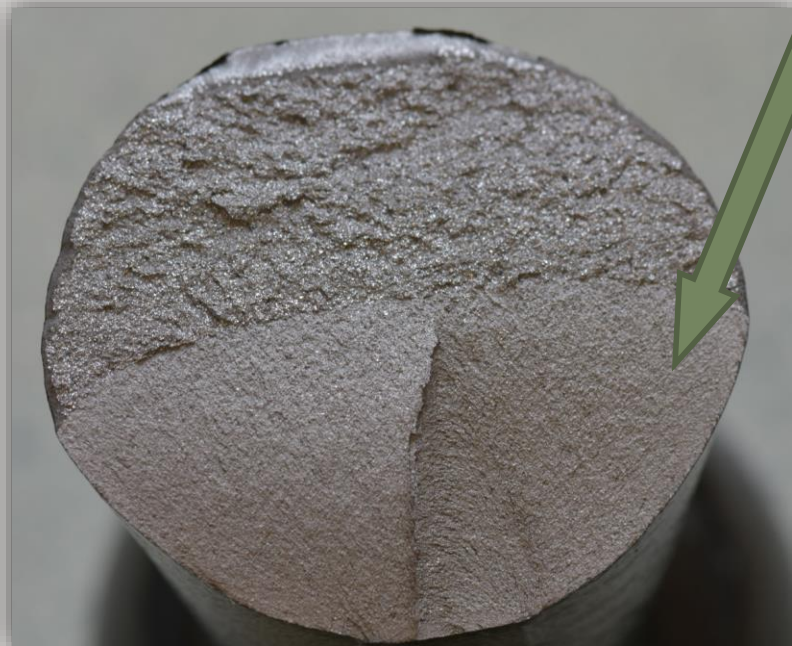

Regulamin 55 ONZ

304 000 cykli

Przełomy zmęczeniowe zaczeńów kulowych

Strefa zmęczeniowa

Strefa doraźna

Strefa dołamania

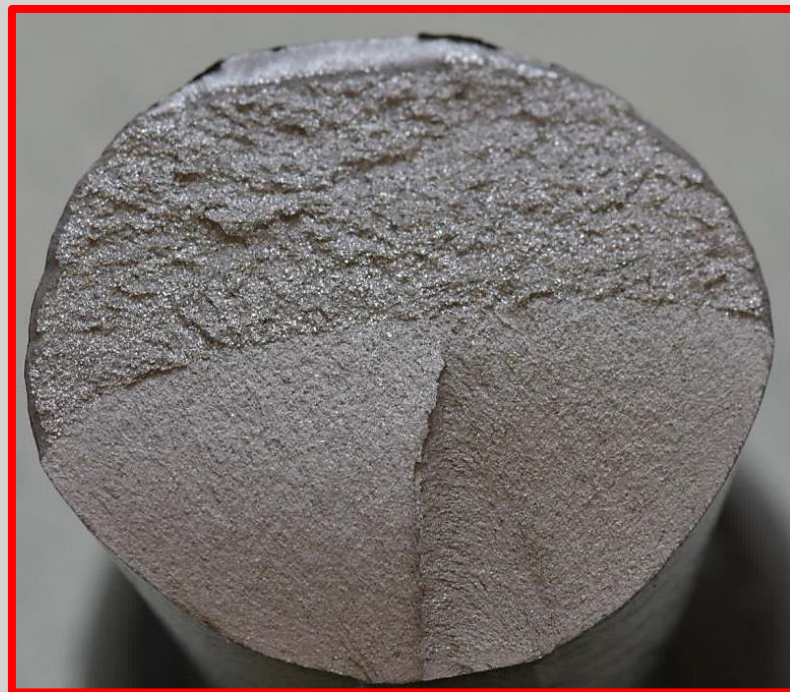
Regulamin 55 ONZ

Obciążenie na podstawie przełomu

Obciążenie:

składowa pozioma i pionowa siły skupionej

- Ognisko zmęczeniowe: wada materiałowa, karb strukturalny
- Nieregularna płaszczyzna zniszczenia: niejednakowe wartości składowych stanu naprężenia
- Różna prędkość wzrostu pęknięcia zmęczeniowego: największa wartość w środku przełomu ---
ELEMENTY SILNIE OBCIĄŻONE

Obciążenie na podstawie przełomu

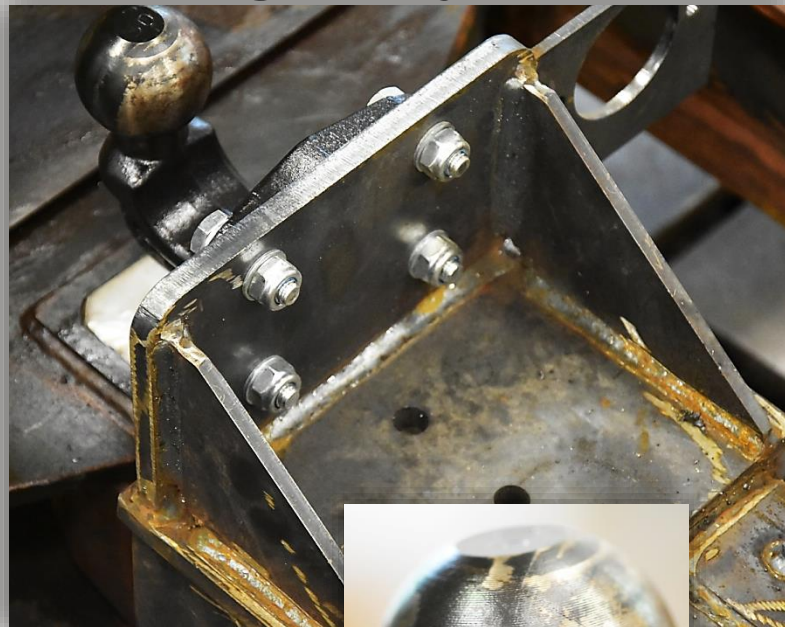
Obciążenie:

składowa pozioma i pionowa siły skupionej

- Ognisko zmęczeniowe: wada materiałowa, karb strukturalny
- Płaska płaszczyzna zniszczenia: niezmiennie wartości składowych stanu naprężenia
- Jednakowa prędkość wzrostu pęknięcia: warunek sprawdzany w wyznaczaniu odporności materiału na kruche pęknięcie (test K_{IC} , CTOD) --- ELEMENTY SŁABO OBCIĄŻONE

Czynności diagnostyczne

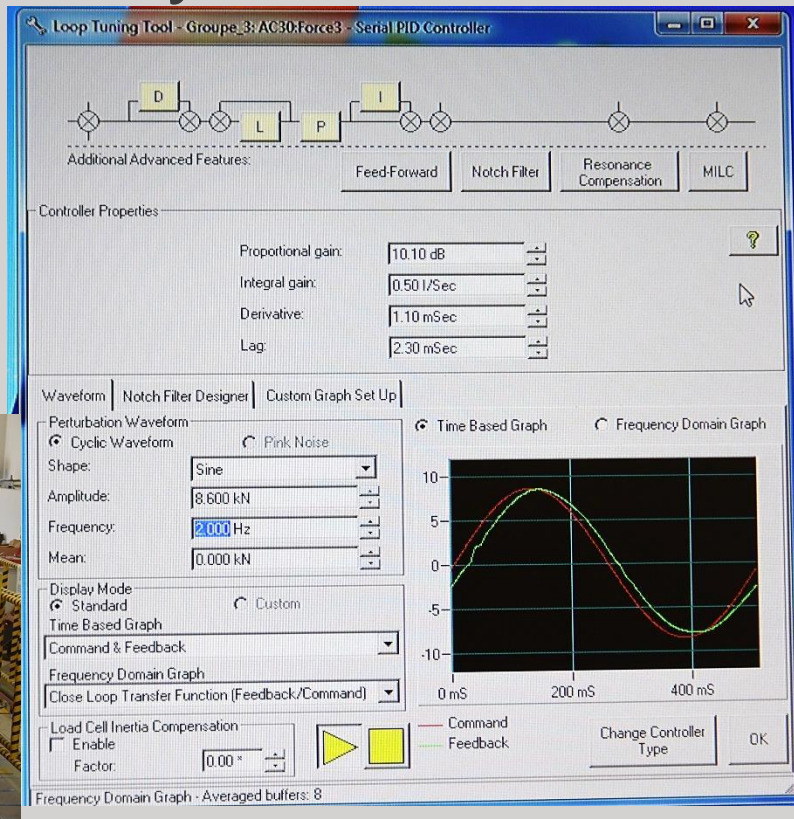

2×10^6 cykli obciążenia

Platforma najazdowo-transportowa z zaczepem kulowym klasy A50-X

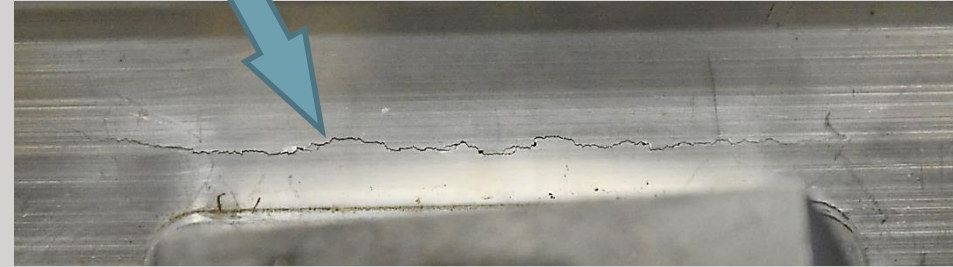
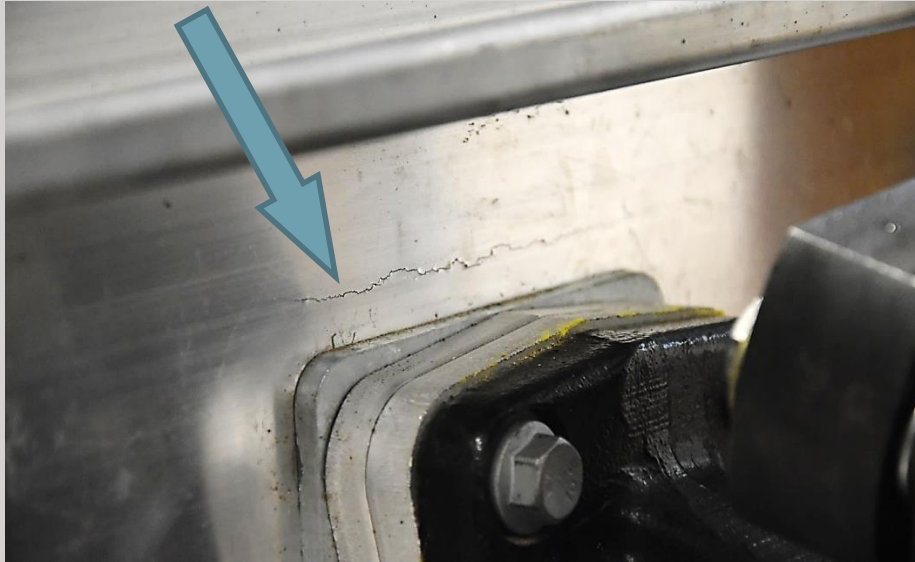
Obciążenie statyczne do DMC masą 1250 kg

Platforma najazdowo-transportowa z zaczepem kulowym klasy A50-X

Uszkodzenia stref mocowania

Pęknięcie włosowate w strefie wspornika zaczepu kulowego, pełniącego rolę tylnej belki platformy najazdowo-transportowej - wykonanej ze stopu aluminium z funkcją sprzęgania w stanie nieobciążonym, w widoku od tyłu pojazdu

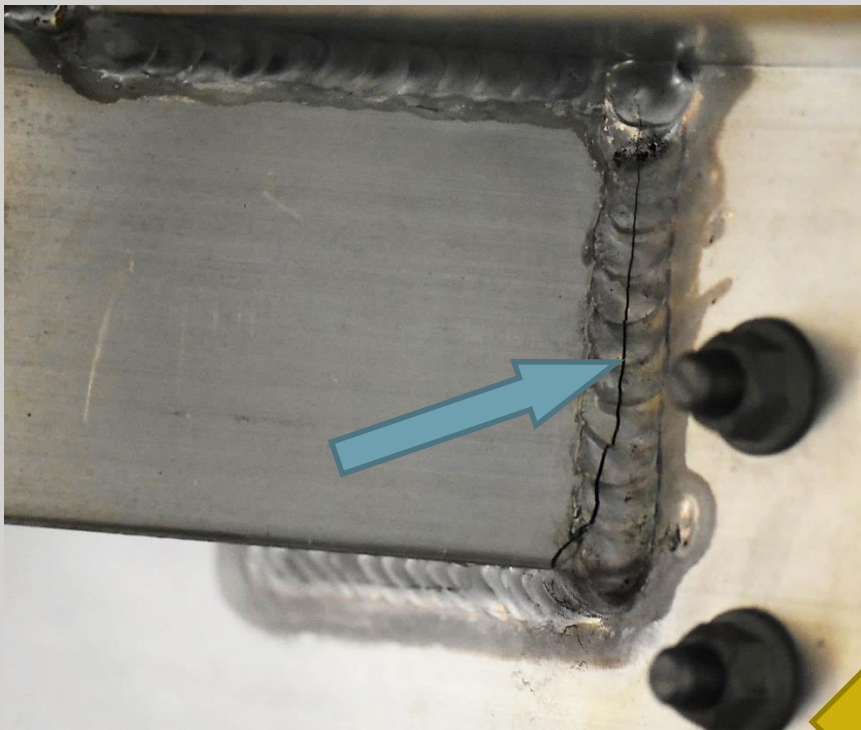
Uszkodzenia stref mocowania

Pęknięcia włosowate
w bezpośrednim wsporniku
zaczepu kulowego,
pełniącego również rolę tylnej
belki platformy najazdowo-
transportowej z funkcją
sprzęgania, w widoku od
strony kabiny pojazdu

Uszkodzenia stref mocowania

Pęknięcie włosowate:

- Inicjowało w strefie karbu geometrycznego i wytwórczego (SWC)
- Propagowało w SWC i spoinie

Parametry obciążenia

- Amplituda siły ± 8 kN
- Częstotliwość 2 Hz
- Liczba cykli obciążenia 1 400 000

Śruby służące mocowaniu
zaczepek kulowego

Podsumowanie

- Niezależnie od typu mechanicznego urządzenia sprzęgającego, trwałościowa ocena stanu technicznego powinna być prowadzona zawierając kulę zaczepową, śruby, wsporniki oraz inne elementy bezpośrednio i/lub pośrednio poddawane działaniu siły zmiennej cyklicznie
- Obszarami występowania potencjalnych pęknięć mogą być: strefy wpływu ciepła, spoiny komponentów, zaczep kulowy, regiony służące jego mocowaniu, zawierając również śruby wytrzymałościowe
- Ujawnianie pęknięć włosowatych w komponentach wykonanych ze stopów aluminium należy prowadzić pod obciążeniem statycznym i przy użyciu makrofotografii lub techniką penetrant-wywoływacz w stanie nieobciążonym

Instytut Transportu Samochodowego
Zakład Homologacji i Badań Pojazdów

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
Zakład Mechaniki Doświadczalnej

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Tadeusz Szymczak^{a)}, Adam Brodecki^{b)}, Zbigniew L. Kowalewski^{c)}

tadeusz.szymczak@its.waw.pl, abrodec@ippt.pan.pl, zkowalew@ippt.pan.pl